



6.3.2018

NLC Vaasa Oy
c/o Vasa stad
PB 2, 65101 Vasa

KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE OM PROGRAMMET FÖR BEDÖMNING AV MILJÖKONSEKVENSERNA AV VASAREGIONENS ACKUMULATORFABRIKER

1. PROJEKT

Projektnamn: Vasaregionens ackumulatorfabriker

Projektansvarig: NLC Vaasa Oy

Den projektansvariges MKB-konsult: Gaia Consulting Oy

Bedömningsprogrammet har anlänt 28.12.2017.

Förfarandet med miljökonsekvensbedömning (MKB)

Syftet med lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning är att främja identifieringen, bedömningen och ett enhetligt beaktande av sannolikt betydande miljökonsekvenser med avsikt på projektet vid planering och beslutsfattande och att samtidigt öka medborgarnas tillgång till information och deras möjligheter till medbestämmande. MKB-förfarandet inleds när den projektansvarige skickar bedömningsprogrammet till NTM-centralen, som är kontaktmyndighet. Bedömningsprogrammet är den projektansvariges plan om hur bedömningen kommer att utföras. I kontaktmyndighetens utlåtande framförs till vilka delar bedömningsprogrammet eventuellt måste ses över. Den projektansvarige bedömer projektets miljökonsekvenser utgående från bedömningsprogrammet och kontaktmyndighetens utlåtande om det samt sammanställer resultatet av bedömningen i en bedömningsbeskrivning. Kontaktmyndigheten ger en motiverad slutledning om bedömningsbeskrivningen och huruvida den är tillräcklig. MKB-förfarandet avslutas när kontaktmyndigheten skickar in sin motiverade slutledning och andras ställningstaganden till den projektansvarige.

Enligt MKB-lagen (252/2017) och MKB-förordningen (277/2017) fordrar anläggningar såsom de aktuella ackumulatorfabrikerna ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning. Tillämpning av ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning grundar sig på projektförteckningen i MKB-lagen, som projektet jämförs med. Vid ackumulatorfabrikerna används över 1 000 ton lösningsmedel

per år i tillverkningen av battericeller, vilket betyder att Vasaregionens ackumulatorfabrik uppfyller åtminstone följande punkt i projektförteckningen: Punkt 6) kemisk industri och produktion av mineralprodukter; d) anläggningar som använder lösningsmedel eller medel innehållande lösningsmedel och som använder minst 1 000 ton lösningsmedel per år. I det mest omfattande alternativet uppfyller projektet eventuellt också följande punkt i projektförteckningen: Punkt 6) kemisk industri och produktion av mineralprodukter; e) fabriker för omfattande produktion av farliga kemikalier som avses i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005).

Konsekvensbeskrivningen och kontaktmyndighetens utlåtande om den bifogas till eventuella tillståndsansökningar eller andra ansökningar som fordras för att projektet ska kunna genomföras. I beslut om projektet måste det framgå på vilket sätt konsekvensbeskrivningen och kontaktmyndighetens utlåtande om den har beaktats.

Förfarandets anknytning till förfaranden enligt andra lagar

Förfarandet är inte anknutet till förfaranden enligt andra lagar.

Projektets syfte och läge

Syftet med projektet är att svara på det internationella behovet att minska växthusgasutsläppen från trafiken genom att elektrifiera fordonen med hjälp av ackumulatorsystem. Den rådande ackumulatorteknologin avser för närvarande litiumjonackumulatorer. Syftet med detta program för miljökonsekvensbedömning är att granska ett projekt, i vilket en helhet bestående av ackumulatorfabriker som tillverkar litiumjonackumulatorer förläggs till Vasaregionen. Utarbetandet av ett program för miljökonsekvensbedömning i god tid redan innan ackumulatorfabriksinvesteringarna är säkerställda ökar Vasaregionens dragningskraft ur potentiella internationella ackumulatorfabriksaktörers synvinkel, eftersom det för sin del främjar möjligheterna att snabbt grunda en fabrik, i och med att en del av de utredningsarbeten som behövs och en plan för den kommande miljökonsekvensbedömningen redan är gjorda. Projektområdet, som består av två områden för placering av ackumulatorfabriken, ligger i både Vasa stads och Korsholms kommuns område. Området ligger i närheten av riksväg 3, ca 12 km från Vasa centrum mot sydost och avgränsat av Vasa flygfält och järnvägsförbindelsen.

Projektalternativ

Utöver det s.k. nollalternativet granskas dessutom tre egentliga genomföringsalternativ.

Alternativ 0: Projektet genomförs inte.

Alternativ 1: Omfattande verksamhet (maximikapacitet), som innehåller en ackumulatorfabrik i Vasa (kapacitet 70 GWh) och en ackumulatorfabrik i Korsholm (30 GWh). Ackumulatorfabrikernas totala kapacitet är alltså 100 GWh. Fabrikena ska vara så självförsörjande som möjligt med kemikalier i fråga om de förberedande arbetena, dvs. på ackumulatorfabriksområdet genomförs s.k.

litiumisering (framställning av katodmaterial) och elektrolytblandning. Alternativ 1 innehåller därtill antagandet att det lösningsmedel som används vid anodframställningen är N-metylpyrrolidon (NMP).

Alternativ 2: En ackumulatorfabrik på 70 GWh i Vasa och en ackumulatorfabrik på 30 GWh i Korsholm (totalt 100 GWh dvs. maximikapacitet). I alternativet antas att kemikalieförberedelserna är externaliserade i så stor utsträckning som möjligt. N-metylpyrrolidon (NMP) används som lösningsmedel även i detta alternativ.

Alternativ 3: En 35 GWh ackumulatorfabrik i Vasa och en 15 GWh ackumulatorfabrik i Korsholm. De två fabrikenas totala kapacitet är därmed 50 GWh. Kemikalieförberedelserna är i så stor utsträckning som möjligt externaliserade. Vatten används som lösningsmedel i tillverkningen av anod.

Tillstånd och beslut som projektet förutsätter

Byggandet av ackumulatorfabriken fordrar flera tillstånd och beslut. Tillstånden och besluten som behövs för projektet har presenterats på ett övergripande sätt i kapitel 5 i bedömningsprogrammet.

Anknytning till andra projekt, planer och program

Till projektet anknyter internationella, nationella och regionala planer och program. Även pågående och planerade projekt i närområdet inverkar på projektet. I punkt 3.7 i bedömningsprogrammet behandlas de projekt som eventuellt påverkar projektet. Däremot har riksomfattande och internationella planer och program, som ansluter till projektet, överhuvudtaget inte framförts i bedömningsprogrammet. Kontaktmyndigheten påpekar att denna punkt bör kompletteras i bedömningsbeskrivningen.

2. KUNGÖRELSE OCH SAMRÅD OM BEDÖMNINGSPROGRAMMET

Kungörelsen och bedömningsprogrammet har varit framlagda 10.1.2018–8.2.2018 på Vasa stads officiella anslagstavla i medborgarinfo på adressen Biblioteksgatan 13 och på Korsholms kommuns officiella anslagstavla på adressen Centrumvägen 4. Kungörelsen och bedömningsprogrammet har dessutom publicerats på webbplatsen www.miljo.fi/vasaregionensbatterifabrikerMKB.

Utlåtande om projektet har begärts av följande instanser:

Korsholms kommun
 Vasa stad
 Finavia
 Trafikverket
 Trafiksäkerhetsverket Trafi
 Västkustens miljöenhet
 Forststyrelsen Österbottens Naturtjänster
 Museiverket
 NTM-centralen i Österbotten
 Österbottens förbund

Österbottens museum
 Österbottens räddningsverk
 Finlands naturskyddsförbunds Österbotten distrikt r.f.
 Säkerhets- och kemikalieverket
 NTM-centralen i Egentliga Finland, fiskerihushållning
 Vasa Vatten

Dessutom har ställningstaganden begärts av NTM-centralen i Södra Österbottens ansvarsområde för trafik och infrastruktur, enheten för områdesanvändning och vattentjänster, naturskyddsenheten, enheten för vattenresurser och miljöskyddsenheten.

Kopior av de ursprungliga utlåtandena och åsikterna har tillställts den projektansvarige. Nedan presenteras utlåtandena och åsikterna i korthet.

3. SAMMANDRAG AV UTLÅTANDEN OCH ÅSIKTER

Allmänt

Sammanlagt 9 utlåtanden och 2 åsikter har lämnats in. I utlåtandena anmärks bl.a. på konsekvenserna för trafiken och naturen, eventuella problem i anslutning till tillgången på kylvatten och dagvattenhantering samt olycksrisker, som hör samman med ackumulatorproduktion.

Utlåtanden

Finavia Abp

Vid bedömning av projektets miljökonsekvenser bör också projektets eventuella inverkan på flygtrafiken granskas såsom även beaktas hur verksamheterna i området påverkas av eventuella begränsningar på grund av flygtrafiken. Vid bedömning av behovet av flyghindertillstånd bör även beaktas att anordningar som används under pågående bygge även kan behöva flyghindertillstånd. Hanteringen av dagvatten på området måste planeras så att det inte uppstår dammar i närheten av flygstationen, vilka kan locka till sig fåglar och således skapa en fara för flygtrafiken. Konsekvenserna som eventuell produktion av solenergi orsakar för flygtrafikens säkerhet måste granskas redan i samband med miljökonsekvensbedömningen. Vid bedömning av konsekvenserna av damm- och andra luftutsläpp samt olycks- och störningssituationer måste projektets läge i närheten av Vasa flygstation beaktas. Finavia förutsätter också att verksamheten som förläggs till närheten av flygstationen inte på något sätt äventyrar flygsäkerheten.

Trafikverket

Projektet orsakar trafik under såväl byggtiden som under drift. Trafikverket anser att det är viktigt att i fråga om båda skedena identifiera riskerna som ökad trafik och transport av farliga ämnen medför för landsvägstrafiken och bebyggelsen såsom även identifiera viktiga objekt med avsikt på trafiksäkerheten och vid behov söka konkreta metoder för att förbättra trafiksäkerheten. I MKB-beskrivningen bör dessutom bedömas riskerna som verksamheten vid fabriker medför för järnvägstrafikens säkerhet. Bedömningen av trafikkonsekvenserna bör sträckas ända till riksvägen. Trots att transportrutterna inte har

beskrivits i MKB-programmet, antas att trafiken ökar i projektets närområden, där det finns bosättning. Är det möjligt att införa trafikbuller i bedömningen av bullerkonsekvenserna?

I MKB-beskrivningen bör deponeringsplatsen för avfall som uppstår i projektområdet och avfallslagringens eventuella risker för järnvägstrafiken beskrivas. Dessutom bör 37 § i banlagen beaktas, enligt vilken skyddsområdet för järnvägen sträcker sig 30 meter från mittlinjen av banans spåranläggning, och att den är i kraft på alla statens järnvägsområden. Om rör byggs eller kraftledningar dras i järnvägsområdet, bör tillstånd för korsning av järnvägsområdet sökas av Trafikverket.

Trafiksäkerhetsverket Trafi

I utlåtandet påpekas flygfältets inverkan på byggnadernas och konstruktionernas höjd i planeringsområdet samt säkerhetsutredningen som måste göras för hamnområdet i det fall att farliga kemikalier transporteras eller tillfälligt lagras i området. I utlåtandet påminner Trafi om lagstiftningen som gäller transport av farliga ämnen.

Österbottens museum

Museiverket har överfört MKB-förfarandet som gäller ackumulatorfabrikerna i Vasaregionen till Österbottens landskapsmuseum för utlåtande (Museiverket överföringsutlåtande MV/2/05.02.01/2018). Landskapsmuseet har stiftat bekantskap med handlingarna och ger följande utlåtande: I planeringsområdets norra del finns värdefulla landskapsområden av landskaps- och riksintresse med avsikt på värnandet av kulturmiljön eller landskapet. På den norra sidan av planeringsområdet ligger Høstves värdefulla kulturmiljö av riksintresse (RKY). År 2017 gjordes en naturutredning av området, men det är också skäl att utreda värdefulla flyttblock, som på basis av kulturlandskapsinventeringen (Långskogen – kulttuurimaiseman inventoiniraportti, 2007) finns i Långskogen (Flyttblock längs skogsvägen (13.) och flyttblock, Kyan (14.)). Dessa kan förknippas med kulturhistoriskt värdefulla objekt och platser för berättelser (den s.k. "talande stenen"), vilket betyder att de då även skulle skyddas av lagen om fornminnen 2§ 9 mom.). Beaktansvärda objekt är också Kiviaita I (6.), Kyan och Kiviaita II (7.), Kyan, Kiviaita Södermanin mailla (8.) som nämns i kulturmiljöinventeringen från år 2007. I MKB-förfarandet bör det beaktas att utredningar i olika ålder över det arkeologiska kulturarvet, som har framställts i samband med planläggning eller annat, nödvändigtvis inte är tillräckliga på det sätt som avses i MBL 9 § (författning 6.3.2015/204) för bedömning av projektets konsekvenser och att endast en del av projektområdet har inventerats (2007).

Österbottens räddningsverk

I utlåtandet konstateras bl.a. att texten som beskriver T/kem-planbeteckningen skulle kunna vara densamma som i TUKES anvisning. Behovet av släckningsvatten för automatiska vattensläckningssystem och räddningsverkets behov bör beaktas. I släckningen av en eventuell eldsvåda bör behoven och arrangemangen i anslutning till hanteringen av förorenat släckningsvatten beaktas såsom även röken, som en eldsvåda ger upphov till. I utlåtandet framförs

dessutom en omvärdering av räddningsverkets insatsberedskap om fabriken/fabrikerna byggs och konstateras räddningsverkets plikt att göra upp en extern räddningsplan.

Finlands naturskyddsförbunds Österbotten distrikt r.f.

I programmet nämns inget om fabriksarbetarnas trafikprestation och på vilket sätt den beaktas i bedömningen.

Vid blandning av elektrolyt tillförs också små mängder tillsatsämnen i blandningen. Vilka är dessa tillsatsämnen och hurdana effekter har de, framförallt om de i viss mån är skadliga för miljön och kan läcka ut i miljön. Uppmärksamhet fästs också på fluorhaltigt damm som kan uppstå i processen. Vart hamnar detta damm? I fråga om renhållningen av processen och anläggningen måste det också ses till att finkorniga substanser förs på behörigt sätt till avfallshantering och att eventuella skadliga ämnen inte i någon form tillåts blandas upp med vanligt avfall. Processen kan anses vara en tämligen farlig, brand- och explosionskänslig produktionsfas och särskild uppmärksamhet fordras på säkerhet och anläggningens verksamhet i störnings- och exceptionella situationer redan i det skedet när MKB-beskrivningen görs upp. Mängden avfall som uppstår vid anläggningen, dess kvalitet, värmebelastning och utloppsplatser bör utredas i beskrivningen på ett tydligt och korrekt sätt. Det bör beaktas att anskaffningen av råvatten eller utsläpp av kylvatten i naturen fordrar tämligen långa rörledningar, eftersom det inte finns goda möjligheter till råvattentillgång i närheten av fabriksområdet. När det grävs i terrängen, grävs för att lägga ner rörledningar och bygga vägar bör även sura sulfatjordar utredas såsom även behandling av dem och skydd av marken mot sur avrinning. Områdets kulturmiljöobjekt måste beaktas i hela influensområdet. Särskild uppmärksamhet bör fästas på efterbehandling och återvinning av avfall som uppstår. Det bör finnas en utredning om energiinnehållet i vattenbelastningen och hur den eventuellt kan återvinnas. Dessutom måste utloppsvattnets miljökonsekvenser beaktas. I utredningen bör anläggningens förbrukning av extern energi i olika processer framföras såsom även ett förslag om hur energiförbrukningen kan sänkas och energi sparas effektivt.

Naturutredningarna måste kompletteras i fråga om de områden som saknas eller för vilka informationen är bristfällig. En stor del av uppgifterna grundar sig antagningsvis på pågående och utförda planprocesser, som till behövliga delar kompletteras utanför planområdena. Området måste planeras så att enskilda undantag för arter enligt habitatdirektivet inte måste sökas för störning eller förstöring av artens gynnsamma skyddsnivå.

Säkerhets- och kemikalieverket Tukes

Utöver i nollalternativet bedömer Tukes på basis av den uppskattade årsförbrukningen av råmaterial och deras riskklassificering att verksamheten sannolikt kommer att innebära omfattande hantering och lagring av farliga kemikalier, för vilket tillstånd måste sökas. Produktionsanläggningarna måste identifiera faror som orsakas av farliga kemikalier och förbereda sig på att bekämpa olyckor och förhindra dem från att sprida sig.

Vasa stad, stadsstyrelsen

I utlåtandet finns utöver ställningstagandet från planläggningen även kommentarer från miljö- och fastighetssektorn samt kommuntekniken. I sitt utlåtande konstaterar staden att de olika delområdena i sin helhet är noggrant behandlade och ger en god grund för den kommande miljökonsekvensbeskrivningen. Två korrigeringar till beskrivningen av den nuvarande situationen: på sida 43 nämns att det inte finns verksamhet på Vasas sida, trots att där finns en askavstjälpningsplats och en speedwaybana. Den allmänna badstranden i centrum av Lillkyro, som nämns på sida 68, finns inte. Vuxenutbildningscentret Vamia som nämns på sida 47 har ändrats till privata Runsoria Business Park-verksamheten.

I punkten som gäller planen för miljökonsekvensbedömningen framförs precisering av två punkter: på sida 88 finns en förteckning över betydande miljökonsekvenser. I förteckningen upptas inte luftutsläppen från förbränning, vilka har beskrivits på sida 30. Väte och metan brinner bra, men det finns inte särskilt noggrann information om produkter från förbränning av elektrolytånga ("eventuellt mycket ringa mängder flyktiga organiska föreningar som resultat av ofullständig förbränning"). En del av de organiska föreningarna är kraftiga växthusgaser och luktröskeln för vissa föreningar är låg. På sida 88 finns Energiförbrukning i förteckningen. Denna punkt kunde vara "Anläggningens energiförbrukning och utsläpp av växthusgaser från anläggningen" om utsläppen av växthusgaser inte ingår i punkt 2 i förteckningen. Den stora anläggningen är sannolikt (i Vasas skala mätt) en stor lokal utsläppskälla för växthusgaser, trots att produkterna minskar utsläppen någon annanstans.

Vasa Vatten

Vasa stad har tillstånd för att ta 50 000 m³ vatten/d från Kyro älv, vilket även räcker till som kylvatten för ackumulatorfabriken. Med avsikt på distributionssäkerheten av hushållsvatten bedömer Vasa Vatten att det är för stor risk att ta kylvattenmängderna som ackumulatorfabrikerna behöver i första hand direkt från Molnträsket, där förbehandlat vatten från Kyro älv lagras och används för Molnträskets vattenverks behov, som är 15 000–20 000 m³/d. Vasa Vatten har inga andra råvattenkällor. Effekterna av vattensänkningen som en eventuell eldsvåda i ackumulatorfabriken orsakar i Molnträsket och dess avrinningsområde bör utredas och tillräckliga åtgärder framföras för att skydda Vasa Vattens enda råvattenkälla. Vasa Vattens investeringsprogram för detta år omfattar uppgörande av en plan för en året runt fungerande anläggning för behandling av råvatten från Kyro älv i Båskas. Genomföringen av projektet finns i Vasa Vattens investeringsprogram för åren 2019–2020. Avledning av kylvatten för ackumulatorfabriksområdets behov i första hand direkt från råvattenanläggningen i Båskas i Kyro älv skulle förbättra kylvattnets distributionssäkerhet. Vid en eventuell eldsvåda kan släckningsvattnet innehålla kemiska ämnen, som kan rinna ut i dagvattenavloppet och eventuellt överskrida dess kapacitet. För dylika situationer bör åtgärderna för att hantera riskerna och minimera olägenheterna utredas.

Åsikter

Åsikt 1.

Enligt MKB-programmet avgränsas bedömningen av direkta konsekvenser för flora och fauna preliminärt till en radie av 2 km från projektområdet. Naturutredningarna som ingår i planerna för projektområdet har dock endast utarbetats för planområdet och inte ens som aktuellt uppdaterad inventering för hela området, eftersom planområdet har utvidgats till Korsholms sida efter inventeringen. Motsvarande aktuella utredningar av naturvärdena måste således göras även för zonen utanför projektområdet för att projektets konsekvenser för dessa överhuvudtaget ska kunna bedömas.

Konsekvenserna för naturvärdena bör å sin sida presenteras bl.a. som en åskådlig kartframställning, av vilken tydligt framgår hur värdefulla naturobjekt (naturtyper och arternas livsmiljöer, förekomster och boplatser) ligger i förhållande till de planerade åtgärdsområdena inom projektet och således lider av att projektet genomförs. Särskild uppmärksamhet bör fästas på splittringen som projektet orsakar i den omfattande mosaiken av skogar och myrar mellan Hägnäsbacken och Höstves samt avbrottet av den ekologiska korridoren som går i nord-sydlig riktning och utarmningen av skogsarterna som en följd av detta.

I bedömningsbeskrivningen bör även behandlas huruvida genomföringen av projektet orsakar störning i strid med 39 § i naturvårdslagen för individer av fridlysta arter (även fågelbeståndet) och på vilket sätt dessa effekter kan förebyggas eller lindras. Samtidigt bör det bedömas om genomföringen av projektet till denna del förutsätter ansökan av undantag enligt 49 § i naturvårdslagen. Enligt planbeskrivningen försvinner eller försämras även föröknings- och rastplatser för arter enligt habitatdirektivets bilaga IV a (flygekorre, åkergröda) som en följd av miljöförändringarna som genomföringen av projektet medför. I MKB-beskrivningen måste därför utöver 0-alternativet även bedömas ett sådant projektalternativ, i vilket följder som strider som naturvårdslagen och ansökan om undantag kan undvikas.

Åsikt 2. Vasa miljöförening

I åsikten konstateras bl.a. att elbilarnas miljökonsekvenser inte borde bedömas enbart genom att jämföra fordonens utsläpp, utan bedömningen bör även omfatta bl.a. hur elektricitet, som används för laddning, produceras i varje enskilt fall, gruvverksamhet som behövs och dess konsekvenser och vad tillverkning och förstöring av ackumulatörer orsakar i miljön. Motiveringen att MKB-programmet görs "i god tid innan investeringarna i ackumulatorfabriken har säkerställts" är ett problem med avsikt på MKB:n. Som motivering framförs att Vasaregionens dragningskraft ökar jämfört med konkurrenternas genom att projektet kan genomföras med snabb tidtabell. I fortsättningen medför "i god tid" bl.a. att programmet och därpå följande utredning måste göras utgående från många osäkra antaganden, eftersom man inte kan veta hur mångfacetterade och kritiska processer kommer att genomföras i en eventuell framtida ackumulatorfabrik. När det är frågan om ett så mångfacetterat, stort och miljöfarligt projekt, måste MKB-processen fokusera på seriös bedömning av miljökonsekvenserna utan att ekonomiska konkurrensintressen, målsättningar på grund av varumärke, tidtabeller m.m. ligger i bakgrunden. I detta aktuella fall

kan det inte anses att bedömningsprogrammet omfattar nödvändiga uppgifter om projektet med tillräcklig noggrannhet, eftersom antagna och från varandra avvikande genomföringsalternativ har framförts av den som gjort upp programmet och inte av den som ska genomföra projektet. I projektets alla olika, och antagna, alternativ kommer anläggningen att behöva rikligt med vatten i de olika processerna. Alternativen för varifrån vattnet tas och vart det avleds efter att det använts är alldeles för generella med beaktande av att också råvattenkällorna Kyro älv och Molnträsket för dricksvattnet i Vasa har nämnts som alternativ. I detta sammanhang har inte nämnts att det är frågan om råvattenkällor för dricksvatten, vilket ger felaktiga utgångspunkter för MKB:n. För att få rätt helhetsbild måste man beakta hela ackumulatorproduktionens alla skeden även på andra ställen, både före och efter själva produktionen. Konstaterandet att miljökonsekvensbeskrivningen beskriver det sannolika kylsystemet och dess placering (inklusive täkt- och utloppsplatser) samt bedömer kylvattnens mängd och kvalitet är för diffust som utgångspunkt.

Projektområdet består av ett vidsträckt, huvudsakligen osplittrat skogsområde, som i sig är en värdefull och i Vasa-Korsholmregionen sinande naturresurs. Band annat de riksomfattande målen för områdesanvändningen sporrar till att bevara dylika områden från byggande. Inuti området finns också särskilt värdefulla skogar och myrar med avsikt på naturtillstånd och beståndet av murkna träd. Det vidsträckta skogsområdet i Långskogen och i Toby upphör i väster vid flygfältet och i öster och söder till åkerområden. Om den skogsekologiska förbindelsen i nordlig riktning kapas av, är följden att södra delen av Långskogen och skogarna i Toby isoleras och deras artbestånd utarmas. I MKB:n bör projektets konsekvenser för skogsnaturen och -arterna bedömas, vilka beror på att skogsarealen krymper och den ekologiska förbindelsen i nord-sydlig riktning eventuell kapas av. I MKB:n bör det framföras alternativ, i vilka ett tillräckligt skogsekologiskt nätverk och den ekologiska korridoren bevaras.

Konsekvenserna på grund av att anläggningen tas ur bruk bör utökas med de sociala konsekvenserna, såsom plötsligt stor arbetslöshet och som en följd av projektet problem på grund av förändrad samhällsstruktur i en ny situation.

4. KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE

De uppgifter som enligt 3 § i förordningen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017) ska lämnas om projektet har presenterats. Uppgifter om projektets syfte, projektområdet och den projektansvarige har presenterats. Tekniska uppgifter har lämnats i stora drag, men uppgifterna måste preciseras i konsekvensbeskrivningsfasen.

Projektbeskrivningen

Projektet, dess utgångspunkter, syfte och läge beskrivs tydligt. Projektets läge presenteras tydligt på en karta. Projektets tekniska beskrivning har framförts tillräckligt i bedömningsskedet. Projekthelheten framgår väl av projektbeskriv-

ningen. Projektets livscykel, dvs. byggskedet, verksamheten och nedläggningen har tagits i beaktande på behörigt sätt. Åtgärderna i anslutning till upprätthållande och underhåll av projektverksamheten har också specificerats. Projektets planeringssituation och avancemang till tillståndsförfarande har framförts tydligt.

Behandlingen av alternativ

Granskningen av alternativ hör till MKB-förfarandets mest centrala egenskaper. Syftet med granskningen är att stödja beslutsfattandet genom att producera information om alternativa projektlösningar och deras konsekvenser. Slutresultatet borde vara det mest optimala alternativet för att bl.a. minimera konsekvenserna för miljön. Enligt 3 § punkten i förordningen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017) ska i bedömningsprogrammet i behövlig mån ges alternativ till projektet, även alternativet att avstå från projektet, såvida ett sådant alternativ inte av särskilda skäl är obehövligt.

Inom ramen för projektet presenteras tre alternativ och alternativet att inte genomföra projektet. Presentationen av alternativen är tydlig och alternativen har behandlats på behörigt sätt. Enligt kontaktmyndighetens åsikt verkar antalet alternativ vara tillräckligt. Det är skäl att presentera konsekvenserna av alternativen i konsekvensbeskrivningen till den del som det finns skillnader mellan dem. I den fortsatta planeringen måste man kunna ta bort de alternativ som inte är önskvärda på basis av konsekvensbedömningen.

Projektets anknytning till andra projekt

I bedömningsprogrammet behandlas projekt under planering eller de projekt som den projektansvarige känner till.

Kontaktmyndigheten konstaterar att de sammantagna konsekvenserna med andra projekt i närområdet bör utredas i konsekvensbeskrivningsfasen.

Tillstånd och beslut som projektet förutsätter

I kapitel 5 presenteras de tillstånd och planer som projektet förutsätter.

Kontaktmyndigheten påpekar att även delverksamheter kan vara tillståndspliktiga såsom lagring av miljö- eller hälsofarliga kemikalier, användning av organiska lösningsmedel osv. Det skulle också vara bra att utreda huruvida någon BREF-handling tillämpas på projektet.

Konsekvensbedömningen

Syftet med bedömningsprogrammet är bland annat att berätta om de metoder som man har för avsikt att använda när bedömningen genomförs samt att beskriva miljöns tillstånd i sådan utsträckning att det är möjligt att identifiera och hänföra konsekvenserna.

Kontaktmyndigheten konstaterar att metoderna som tillämpas borde ha framförts tydligare i bedömningsprogrammet.

Bedömningen ska genomföras med beaktande av det som framförts i MKB-programmet samt de synpunkter och kompletteringar som framförts i detta utlåtande. Metoderna som används ska beskrivas i konsekvensbeskrivningen.

Jämförelsemetoder samt antaganden som hänför sig till bedömningen

I bedömningsprogrammet konstateras att de uppskattade miljökonsekvenserna av genomföringsalternativen kommer att jämföras i deras influensområde. Alternativen jämförs på basis av konsekvensernas betydelse i de olika konsekvenstyperna. Betydelsen beskriver samtidigt konsekvensens omfattning och konsekvensobjektets känslighet för den aktuella konsekvensen. Alternativen jämförs med hjälp av en jämförelsetabell. I tabellen presenteras alternativens negativa, positiva och neutrala miljökonsekvenser på ett enhetligt sätt.

Kontaktmyndigheten konstaterar att eventuella osäkerhetsfaktorer bör identifieras under bedömningsarbetet så ett så övergripande sätt som möjligt och deras betydelse för konsekvensbedömningarnas tillförlitlighet bedömas. Osäkerhetsfaktorerna kan påverka projektets avancemang och förutsättningarna för beviljande av tillstånd.

Avgränsning av influensområdet

I fråga om definitionen av konsekvensbedömningsområdet konstateras följande i bedömningsprogrammet; Med granskningsområde avses områden som ska definieras skilt för varje konsekvens, inom vilka ifrågavarande miljökonsekvenser bedöms. Det område, till vilket konsekvensen sträcker sig, d.v.s. konsekvensområdet, beror på den granskade konsekvensens källa och konsekvensväg samt på konsekvensobjektets känslighet.

Kontaktmyndigheten anser att avgränsningsmetoden är metodmässigt korrekt, men i bedömningsprogrammet borde konsekvensområdet ha presenterats mera konkret skilt för varje konsekvens.

Konsekvenser under byggtiden

Kontaktmyndigheten påpekar att transporterens omfattning under byggtiden också bör framföras i bedömningsbeskrivningen såsom t.ex. transporter av marksubstanser och trafiken som arbetsplatspersonalen ger upphov till.

Konsekvenser av kyl- och avloppsvatten

I bedömningsprogrammet konstateras att konsekvenserna av kylvattensystemet och det avloppsvatten som uppkommer i processen granskas som separata helheter. I miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs det sannolika kylvattensystemet och dess läge (inklusive vattenintags- och utloppsplatser) samt

en uppskattning av kylvattnets mängd och kvalitet. Konsekvenserna av kylvattnensystemet anknyter enligt en preliminär bedömning till vattenintaget och –utloppet samt den värmebelastning som vattnet som rinner ut har på det mottagande vattendraget.

Kontaktmyndigheten konstaterar att vattenbehandlingen bör preciseras i beskrivningsskedet. I bedömningsbeskrivningen bör mängden kylvatten bedömas såsom även värmekapaciteten för olika alternativ, utloppsplatsen och konsekvenserna för utloppsplatsen. Med avsikt på kylvattenbehovet bör konsekvenserna bedömas vid användning av ytvatten eller hushållsvatten. Dessutom bör avloppsvattnets mängd och kvalitet samt behovet av förbehandling bedömas. Utöver avledande och behandling av dag- och regnvatten bör uppmärksamhet även fästas på rent takvatten och avledande av det.

Konsekvenser av luftutsläpp och växthusgaser

I bedömningsprogrammet konstateras att i granskningen beaktas eventuella utsläpp från både processen och trafiken.

Kontaktmyndigheten påpekar att det uppstår bl.a. VOC- och partikelutsläpp i produktionen och i beskrivningen bör utsläppens mängd och kvalitet bedömas såsom även framföras tillgänglig teknik för att minska utsläppen samt nivåerna, till vilka man har för avsikt att rena utsläppen.

Trafikkonsekvenser

Kontaktmyndigheten konstaterar att trafikkonsekvenserna bör granskas i ett större område än bara vägarna som leder till projektområdet. Transportrutterna och ökad trafik på dem bör beaktas ända till huvudtrafiklederna och hamnen samt järnvägstrafikens eventuella lastningsplatser.

I MKB-programmet konstateras att konsekvenserna under ackumulatorfabrikens verksamhet kommer att framföras i en bedömning av bl.a. transportmängderna och transportrutterna. Den ökade trafiken uppskattas ha eventuella konsekvenser för trafiksäkerheten, luftkvaliteten och klimatförändringen samt bullret i miljön. Byggandet av ackumulatorfabriken och verksamheten i ackumulatorfabrikerna medför ökad persontrafik som de anställda och besökare på området står för, vilket även bör beaktas i bedömningsbeskrivningen.

I bedömningsbeskrivningen och planeringen av ackumulatorfabrikens område bör den preliminära översiktsplanen för fortsättningen av riksväg 8 Vikby korsning - landsväg 717 och MKB-beskrivningen för Vasa hamnväg beaktas.

Bullerkonsekvenser

I bedömningsprogrammet konstateras att bullerkonsekvenserna av verksamheten i ackumulatorfabrikerna och den trafik verksamheten medför för omgivningen bedöms som separata helheter. Enligt en preliminär bedömning kan ackumulatorfabrikernas centrala bullerkällor utgöras av ventilations- och dammutblåsarna, kylsystemen om luftkylning används (vätskebaserade kylare

beräknas inte medföra något betydande buller) samt buller från trafiken till ackumulatorfabriken och därifrån samt den interna trafiken. Bullerkonsekvenserna bedöms via modeller så att granskningsområdet i tillräcklig utsträckning täcker den bosättning, de arbetsplatser och känsliga objekt samt identifierade häckningsområden för utsatta och hotade arter som utsätts för bullerutsläpp.

Med anledning av det planerade sättet att bedöma bullerkonsekvenserna påpekar kontaktmyndigheten att bullerkonsekvenserna såväl under byggtiden som drifttiden bör bedömas och modelleras i bedömningsbeskrivningen och trafikbullret även beaktas.

Konsekvenser av avfall och avfallsservice

I bedömningsprogrammet konstateras att konsekvenserna av avfallshanteringen och den slutliga placeringen av det avfall som uppkommer på ackumulatorfabrikerna bedöms som en separat helhet. På ackumulatorfabrikerna uppkommer farliga och sedvanliga avfallsfraktioner, av vilka den mest betydande avfallsfraktionen enligt en preliminär bedömning utgörs av bristfälliga celler, som är farligt avfall. Mängden cellavfall uppskattas preliminärt till ca 3500–7000 ton på årsnivå.

Kontaktmyndigheten har inget att anmärka på den planerade bedömningen av avfallskonsekvenserna.

Konsekvenser för användningen av naturresurser

De planerade ackumulatorfabrikerna använder en stor mängd råvaror, bland dem även jungfruliga råvaror som ska brytas, såsom litium. Vid bedömningen beaktas även projektets eventuella negativa konsekvenser för möjligheterna att utnyttja skogsbruksområdena och andra naturresurser i projektområdet.

Kontaktmyndigheten har inget att anmärka på den planerade konsekvensbedömningen.

Konsekvenser för samhällsstrukturen och markanvändningen

Projektets konsekvenser utreds genom att granska lokala, regionala och riksomfattande planer och mål för markanvändningen. Vid bedömningen beaktas den nuvarande planläggningen av projektområdet och dess närregion samt det pågående planlägningsarbetet, inom vilket området planläggs som ett T/Kem-område lämpligt för en ackumulatorfabrik.

Kontaktmyndigheten poängterar att begränsningarna av markanvändningen som projektet orsakar i projektområdet och på andra håll i influensområdet i också bör beskrivas i konsekvensbedömningen.

Konsekvenser för landskapet och kulturmiljön

I bedömningsprogrammet konstateras att i bedömningen av konsekvenserna för landskapet utnyttjas utredningarna och bedömningarna som har gjorts i

samband med planläggningen. I fråga om bedömningen som berör den byggda kulturmiljön och det arkeologiska kulturarvet beaktas befintliga utredningar och uppgifter.

Kontaktmyndigheten sammanfaller med Österbottens museums utlåtande och uppmanar till att kontrollera utredningarnas regionala täckning.

Konsekvenser för växtligheten, djurlivet och naturskyddsobjekten

Konsekvenserna för växtligheten och djurlivet är lokala. Utöver projektområdet och närliggande områden bedöms separat kylvattensystemets konsekvenser för växtligheten och djurlivet i närheten av kylvattnets intags- och utloppsplatser.

Kontaktmyndigheten konstaterar följande: I MKB-programmet framförs på behörigt sätt de behov att bedöma konsekvenserna för naturvärdena som projektet kan anses förutsätta. Naturutredningarna som görs upp för projektet är nästan övergripande. På Korsholms sida har projektområdet utvidgats söderut hösten 2017. Naturutredningen som gjordes sommaren 2017 har således utarbetats i ett mindre område än de nuvarande avgränsningen i planutkastet. MKB-programmet bör således ses över i fråga om naturutredningens täckning och kompletteras till de delar som saknas. Enligt MKB-programmet kan undantag från 49 § 3 mom. i naturvårdslagen från fridlysningsbestämmelserna som gäller arter i habitatdirektivets bilaga IVa komma i fråga i projektet. I planeringen bör i första hand strävas till att projektet inte orsakar sådana konsekvenser som strider mot fridlysningsbestämmelserna enligt naturvårdslagen. I MKB-förfarandet bör således införas sådana alternativ som inte tillåter lagstridig försämring eller förstöring. I MKB-beskrivningen bör även granskas och framföras förmildrande åtgärder, med vilka de negativa konsekvenserna kan minimeras och ovan nämnda undantagsförfarande undvikas.

Enligt bedömningsprogrammet bedöms konsekvenserna för naturskyddsområdena i närheten av projektområdet som en särskild helhet. Utgående från bedömningen fastställs behovet av en separat i 65 § i naturvårdslagen (1096/1996) avsedd bedömning beträffande Naturaområden som berörs av eventuella konsekvenser. Här beaktas framför allt eventuella konsekvenser för Naturaområdena av värmebelastningen från kylvattensystemet. NTM-centralen konstaterar att prövningen av behovet av Naturabedömning främst kommer att riktas till Naturaområdet Södra Stadsfjärden–Söderfjärden–Öjen (FI0800057). NTM-centralen anser att det är viktigt att utredningen om nödvändigheten av Naturabedömning och den egentliga Naturabedömningen görs på ett behörigt och övergripande sätt. Slutledningarna bör motiveras tydligt. I bedömningen bör särskild uppmärksamhet fästas på fortsatt störningsfri och naturlig utveckling av naturtyperna, framförallt estuarier (1130), samt på bevarande av naturtypen och tillhörande artbestånd, såsom fågel- och fiskbeståndet.

Konsekvenser för mark- och berggrunden

Projektområdet består till största del av blandade jordarter, även om också torvskikt och gyttjiga jordarter förekommer i området. I området förekommer dessutom sura sulfatjordar. I fråga om bedömningen av konsekvenserna för marken har kontaktmyndigheten inget att anmärka.

Konsekvenser för yt- och grundvattnen

I planeringsområdet eller dess omedelbara närhet finns inga klassificerade grundvattenområden. De närmaste grundvattenområdena är Gamla Vasa i nordväst (1090501) och Rismarken i söder (1049906). Båda grundvattenområdena är för vattenanskaffningen viktiga grundvattenområden av klass I och ligger på mer än 2,5 kilometers avstånd från projektområdet. År 2012 utförde GTK två borrhningar i samband med undersökningen av djupgrundvattnet Vasa–Kurikka i området mellan grundvattenområdena Rismarken och Gamla Vasa. På basis av undersökningarna anser grundvattengruppen vid NTM-centralen i Södra Österbotten att inga ändringar av grundvattenområdesgränserna är att vänta för detta område i den pågående nya grundvattenklassificeringen.

I fråga om tillgången på kylvatten och dagvattenplaneringen hänvisar kontaktmyndigheten till Vasa Vattens utlåtande.

Konsekvenserna för människornas levnadsförhållanden och trivsel

Konsekvenserna för människan hör samman med andra bedömningsdelar, i vilka konsekvenserna förknippas med människornas levnadsförhållanden, hälsa och trivsel.

Kontaktmyndigheten har inget att anmärka om denna del.

Bedömning av säkerhets- och miljörisker samt förebyggande och minskning av skadliga konsekvenser

I enlighet med MKB-förordningen ska i konsekvensbeskrivningen ges förslag till åtgärder för att förebygga och begränsa skadliga miljökonsekvenser. I beskrivningen ska åtgärdernas effektivitet bedömas och det ska anges vilka av åtgärderna man kommer att vidta inom projektet.

Kontaktmyndigheten konstaterar att åtgärder för att begränsa skadliga konsekvenser är viktiga när projektet genomförs. Granskningen av förebyggande och begränsning av skadliga konsekvenser ska gälla åtminstone markanvändningen, människorna, rekreationen, värdefulla landskaps- och kulturmiljöer samt den biologiska mångfalden, där särskild uppmärksamhet ska fästas vid fågelbeståndet. I konsekvensbeskrivningen ska man också granska metoderna för att förebygga risker och olycksituationer under byggtiden.

Uppföljning av konsekvenserna

Enligt bedömningsprogrammet utarbetas i samband med att konsekvenserna utreds en preliminär plan över innehållet i programmet för uppföljning av projektets miljökonsekvenser.

Kontaktmyndigheten konstaterar att senast i bygg-fasen bör det läggas fram ett tillräckligt detaljerat förslag till uppföljningsobjekt och uppföljningsmetoder. Vid uppföljningen av konsekvenser bör man beakta konsekvenserna för såväl människor som naturen. Uppföljningsprogrammet bör innehålla de konsekvenser som ska undersökas samt uppföljnings- och rapporteringstidtabeller.

Samverkan

Projektets konsekvenser bör bedömas som helhet med beaktande av verksamheten som redan nu finns i området och i dess närhet samt planerade verksamheter i området eller dess närhet i den omfattning som det finns information om att tillgå och de kan uppskattas samverka med detta projekt.

Rapportering

Bedömningsprogrammet är såväl utseende- som innehållsmässigt tydligt och lättläst. Texten har åskådliggjorts med flera kartpresentationer. Kartorna är tydliga och de presenterar uppgifterna om projektet på ett åskådligt sätt.

Sammandrag och slutsatser av kontaktmyndighetens utlåtande

Miljökonsekvenserna ska bedömas på ett heltäckande sätt under MKB-förfarandet. I sitt utlåtande om konsekvensbeskrivningen ska kontaktmyndigheten ta ställning till om bedömningen är tillräcklig och om projektet är genomförbart. En förutsättning för bedömningen är att det finns tillräcklig information om utredningarna och projektets konsekvenser. Med stöd av 4 § i statsrådets MKB-förordning (277/2017) ska konsekvensbeskrivningen innehålla ett sammandrag. Avsikten är att sammandraget ska bidra till att åskådliggöra sakhelheten och hitta de miljökonsekvenser som bedömts lättare än vad som vore möjligt utan sammandraget. I konsekvensbeskrivningen ska enligt 4 § i MKB-förordningen (277/2017) också presenteras en utredning om hur kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet har beaktats.

Kontaktmyndigheten anser att bedömningsprogrammet är lättläst och åskådligt. Antalet alternativ uppfyller kraven i MKB-lagen. Bedömningsprogrammet innehåller i stora drag det som anges i 3 § i förordningen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017). Det har dock berättats ganska lite om metoderna som används, varför kontaktmyndigheten påminner om att miljöförvaltningens anvisningar bör efterföljas i bedömningen. I bedömningsprogrammet och -beskrivningen bör utöver beskrivning av nuläget även framföras utvecklingen av nuläget om projektet inte genomförs.

Kontaktmyndigheten förutsätter att bedömningen kompletteras på det sätt som framgår av utlåtandet och att utlåtandena och åsikterna om bedömningsprogrammet beaktas. Tillgången till kylvatten och behandlingen av dagvatten är viktiga frågor med avsikt på den fortsatta planeringen.

FRAMLÄGGANDE AV UTLÅTANDET

De utlåtanden och åsikter som erhållits under förfarandet förvaras i original i Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbottens arkiv. Kontaktmyndighetens utlåtande är framlagt fr.o.m. 8.3.2018 på NTM-centralen i Södra Österbottens webbplats miljo.fi/vasaregionensbatterifabrikerMKB samt under en månad inom tjänstetiden på de officiella anslagstavlor i Vasa stad och Korsholms kom-mun samt i dessa kommuners bibliotek med stöd av den kungörelse som publicerats tidigare.

Miljöskyddschef

Päivi Kentala

Överinspektör

Niina Pirttiniemi

Avgift

4 000 €, faktureras separat

Fastställande av avgiften och sökande av ändring i avgiften

Avgiften fastställs i enlighet med statsrådets förordning (1066/2017). En betalningsskyldig som anser att ett fel har begåtts vid fastställande av avgiften kan yrka på rättelse av avgiften hos Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten inom sex månader från det att avgiften påfördes.

Adress: NTM-centralen i Södra Österbotten, ansvarsområdet för miljö och naturresurser, PB 262, 65101 VASA, e-post: registratur.sodraosterbotten@ntm-centralen.fi.

SÄNDLISTA

NLC Vaasa Oy

FÖR KÄNNEDOM

Vasa stad
Korsholms kommun
Gaia Consulting Oy